

ЕКОЛОГІЧНО ОРІЄНТОВАНІ ПЕРЕТВОРЕННЯ СУЧАСНОГО ГОСПОДАРЮВАННЯ

Подлесна В.Г., Панченко Ю.С.

Традиційні підходи до здійснення господарської діяльності, які ґрунтуються на перетворенні і пристосуванні природи до потреб економічного зростання, вичерпали себе. Тому подолання екологічних загроз, які спричинені традиційними підходами до здійснення господарської діяльності, визнані нині складовою економічної політики багатьох країн з ринковою економікою.

Одним із важливих напрямів вирішення проблеми еколого-економічного збалансування господарської діяльності є розвиток екологічно орієнтованої господарської діяльності.

Необхідність розвитку екологічно спрямованої господарської діяльності в Україні обумовлена такими факторами:

- 1) значне антропогенне забруднення навколишнього природного середовища,
- 2) погіршення якості і виснаження природних ресурсів,
- 3) високий рівень екологічних вимог та стандартів, які застосовуються в країнах з розвинутою ринковою економікою, стримують вихід вітчизняних підприємств на міжнародні ринки.

Досвід країн з ринковою економікою показує, що найбільш ефективним способом вирішення екологічних проблем є формування самостійної галузі економіки – екологічного підприємництва, що в своїй діяльності поєднує власні економічні інтереси з державними природоохоронними цілями і пріоритетами. Актуальними напрямами розвитку екологічного підприємництва є переробка відходів, консалтинг, екологічний аудит, екологічне страхування, виробництво природоохоронного обладнання, вимірювальних приладів та ін.

Для розвитку екологічного підприємництва необхідним є розвиток відповідної ринкової інфраструктури та застосування економічних інструментів стимулюючого характеру. Елементами екологічної ринкової інфраструктури є екологічні банки, посередницькі структури, рекламно-інформаційних агентства, біржі природних ресурсів, лізингові фірми, які здійснюють передачу в користування

екологічної техніки та обладнання, страхові компанії, консалтингові агентства та аудиторські палати[1].

На сучасному етапі екологічне регулювання господарської діяльності здійснюється за допомогою економічного механізму природокористування та природоохоронної діяльності. Базовими елементами сучасного економічного механізму природокористування в Україні являються збори за використання природних ресурсів і забруднення навколишнього природного середовища, система фінансування природоохоронної діяльності, деякі податкові пільги, відшкодування збитків, які пов'язані з порушенням відповідного законодавства.

Основним недоліком економічного механізму природокористування та природоохоронної діяльності в Україні є те, що він переважно примушує товаровиробників обмежувати свою екодеструктивну діяльність, але не стимулює впровадження екологічно безпечних видів господарської діяльності[2]. Подолання такого недоліку можливе шляхом встановлення кредитних та податкових пільг екологічно орієнтованим підприємствам та організаціям, впровадження спеціального оподаткування екологічно небезпечної продукції і технології; впровадження конкурсного ліцензування шляхом "купівлі-продажу" з аукціону ліцензій (дозволів) на право викидів (скидів) забруднюючих речовин у навколишнє середовище; надання субсидій на здійснення екологічно орієнтованої господарської діяльності та ін. Важливим також є створення сприятливих умов для інвестування екологічно орієнтованої господарської діяльності.

Література.

1. Б.В. Буркинський, В.Н. Степанов, С.К. Харичков. Природопользование: основы экономико-экологической теории.- Одесса: ИПРЭИ НАН Украины, 1999.- 350 с.

2. Веклич О.О. Економічний механізм екологічного регулювання в Україні. –К.: Український інститут досліджень навколишнього середовища і ресурсів;2003.–88 с.